

Takið MVG av trygdarútgerð!

Oddagrein

MANGAN hevur verið tosað og talað um at sleppa allari trygdarútgerð undan avgjöldum, men lítið og einki er hent. Sum er, skal meirvirðisgjald gjaldast fyri vanliga trygdarútgerð til bátar, bílar og annað líknandi.

NÓGV trygdarútgerð krevst til bátar yvir eina ávísa stødd, sum eftir gamla mátinum svarar til áttamannafar. Og tað er púra rætt at krevja hesa útgerð, tí nógv dømi eru um, at slík útgerð er komin væl við.

SO kann sjálvandi spurnartekin setast við, hvør munurin er millum en góðan bát við dekki, sum er 22 fétur, og eitt áttamannafar, sum er 24 fétur. Trygdarkrøvini til tann fyrsta eru nógv minni enn til tann seinna, tí markið liggur um 24 fétur. Men hugsast kann, at tann fyrrnevndi báturin fer bæði longri leið og fer oftari út í ivaveðri.

VIÐVÍKJANDI trygdarútgerð, so eiga landspolitisku myndugleikarnir at taka henda spurningin um mvg á trygdarútgerð upp og endurskoða reglurnar á hesum øki. Føroyingar eru eitt sjófarandi fólk. Fjórða hvørt húski hevur kanska bát, og teir flestu føroysku dreingirnir tráa helst eftir at koma í bát, so endamálið eigur at verða, at allir bátar hava ta neyðugu trygdarútgerðina.

HER verður hugsað um bæði bjargingarvestar, whf-sendara, bjargingarkrans, bjargingarbát, segl, neyðrakettir o.a. Flestu stórru bátar hava whf-ara, men óivað høvdu fleiri bátar, sum ikki koma undir kravið, havt sendara, um teir vóru 25 prosent bíligari.

FÁIR stuttleikabátar hava bjargingarbát, hóast gummibáturin hevur bjargað mongum manni. Men vóru teir bíligari, høvdu óivað fleiri stuttleikabátar havt bjargingarbát, tí munur er á at keypa ein bát fyri 12.000 krónur enn ein fyri 16.000.

SO kann onkur sjálvandi spyrja, hvaðani skal mista inntøkan hjá landskassanum takast. Sum dømi kann nevast, at heima-stýrið kann sjálvt fara at umsita »tinglýsingina«, sum er eitt yvirtikið málsøki, men sum danski dómarin, Sorinskriverin, umsitur, og tikið eitt gjald, sum samsvarar við t.d. tinglýsingarkostnað aðrastaðni. Hetta kundi verið ein økt inntøkukelda, tí verandi kostnaður er settur eftir rakstrarkostnaði. Men fyrst og fremst eigur at verða hugsað um trygdarútgerðina – og eina bíligari trygdarútgerð. Hon kann sanniliga spara í seinna enda.

Sosíalúrin

Viðmerking:

Føroyskt pass – einki annað

Vit eru føroyingar, serstøk tjóð, verður sungið og viðhvørt reypað. Tó eru vit ikki meira serstøk tjóð, enn vit higartil ikki hava havt okkara eigna samleikaprógv – okkara pass – sum visir, at vit eru føroyingar.

Hitt grøna passið, sum nú knappliga kallast hitt føroyska passið, er hvørki fuglur ella fiskur. Kortini stendur orðið »føroyingur« í tí. Men nakað føroyskt pass hevur tað aldri verið og verður aldri annað enn eitt danskt pass, sum kann brúkast av føroyingum. Eins og tey gomlu koyrikortini, sum nú móti endanum hava verið donsk koyrikort, sum bara føroyingar fingi og brúkt. Danir brúka ES-koyrikort. Og á sama hátt er við føroysku pyntipeningaseðlunum, sum eru danskir peningaseðlar, gjørdir av danska tjóðbankanum til brúks í

Føroyum. Teir eru púra óneyðugir. Matadorpeningar. Eingins um helst orsök hevur nakrantíð verið at brúkt teir. Føroyskir eru teir so ikki, og vit fáa ikki føroyskar peningaseðlar fyrr enn vit hava føroyskan tjóðbanka.

Men úrmælingurin av Oyri náddi at skapa ein imaginera trupulleika, áðrenn hann fór frá sum løgmaður. Knappliga vildi hann vera við, at grøna passið vouldi føroyingum ómettaligar trupulleikar, hóast hetta als ikki passara. Og sum trøll úr eskuju sprakk hann upp við tí reyða ES-mirakulpassinum í hondini. Hetta skuldi loysa allar trupulleikar føroyinga. Men í hesum passi stendur, at eigarin er dani og ES-borgari. Nú sigur passið beinleiðis ósatt. Føroyingar, sum búgva í Føroyum, eru jú ikki ES-borgarar. Ikki tí,

hóast størsta ynski Edmunds er at fáa Føroyar inn í ES, sum eina danska blindgørn, so at vit eins og danir, geva alt sjálfstýri frá okkum, so er framvegis stórir meiriluti her á landi fyrri, at Føroyar halda seg uttan fyrri henda stórtýska felagsskap, hinum Fjórða Ríkinum, um tú vilt.

Men hesin »trupulleikin«, sum als ikki er til, verður loystur av sær sjálvum, møguliga innan eitt ár ella so. Í núverandi samgonguskjali stendur klárt og greitt, at føroyska ríkið skal stovnst um stutta tíð, *hetta merkir eisini føroyskan heimarrætt*, og við føroyskum heimarrætti er eitt veruligt føroyskt pass ein sjálffylgja.

Sjálvssagt talar Høgni Hoydal at, tað støðugt fleiri føroyingar nýta eitt fyrri føroyingar ólógligt pass, og sjálvssagt vil hann støða

hesum vitloysi Tað skal vera mín vón, at hann um stutta tíð verður Føroya fyrsti uttanríkisráðgjafi, so at vit fáa skil á viðurskiptum okkara við útheimin.

Og lat tað so verða sligið fast, at tað er púra líkamikið, um komandi føroyska passið verður morreytt við grønum prikkum ella hvat tað nú verður. Bara tað er føroyskt, umboðandi ein borgara í føroyska ríkinum, og hann kann væl vera kinverji ella suðurafrikani, bara hann hevur føroyskan ríkisborgararétt. Liturin hevur einki at siga.

Á sama hátt við stuttu brókunum hjá oyrradronginum. Tær verða ikki meira føroyskar av at vera í litfarnum føroyskum litum.

Arnbjørn R. Thomsen

Mangt broytist á mansins ævi

At mangt broytist á mansins ævi gongur týðuliga fram, nú rættindi hjá fákörsluni eru í vanda.

Tað má vera ein ringur ráki í muninum á landsstýrsmanninum Karsten Hansen, nú hann gongur á odda við fólkalokkinum við tí endamáli at maa støðið undan rættindunum hjá fákörsluni. Rættindi til at fara í verkfall vóru tey, sum kendir tjóðveldismenn bardust fyrri, teir vardu borg og tað væl og virðiliga. Men nú er broytt í holuni. Flokkurin hevur vent tí verkafólki, sum stovnararnir bardust fyrri, teimum hevur tað nýggja tjóðveldið vent bakið, men tað kom eisini fram, tá Signar á Brúnni í útvarpssendingini í andgletti segði frá, at tjóðveldisflokkurin var ein liberalur flokkur og tað hava teir so sanniliga hesa stuttu tíð teir hava verið í samgongu við fólkalokkin, víst í verki.

Flokkurin, sum var stovnaður sum ein arbeðara- og fiskimannaflokkur, er nú blivin ein stuðulsflokkur hjá tí eiturspærandi fólkalokkinum, sum bert hevur ein figginda: verkafólk og sosialismu. Tjóðveldisflokkurin við ungu mannins síni, sum einki kenna til tað og helst ikki vilja kannast við tað sum undangongumenn floksins stóðu fyrri, teir føla seg betur í flokki við fólkalokkinum. Ja, mangt broytist á mansins ævi, kanska eru tað tær

ungu kreftirnar, tær, sum hava fingið sína útbúgving á RUK við donskum stuði, sum ikki vilja kennast við, at í fimtiárunum var tað tjóðveldisflokkurin, sum hevði ræðið á Føroya Fiskimannafelag. Erlendur Patursson sáli var formaður og honum undir lið stóð Frederik Hansen sáli. Teir vóru menn, sum vardu borg, sjálvt um tað kostaði nógv, serliga var tað Frederik, sum skrivaði navn sítt í søguna sum tann, ið vildi verja tey vunnna rættindi, tey rættindi, sum landsstýrismaðurin í figgjarálmum saman við tjóðveldisflokkinum vil broyta, soleiðis at styrkin hjá fákörsluni vinkar. Hetta er tónleikur í oyrunum á teimum borgarligum.

Tað at stýra fram móti einum sjálfstýrandi Føroyum, har tann arbeðandi fjøldin missir rættindi, sum av undangongumenn og kvinnum eru vunnin við blóð, sveitiga og tárur, tað er prisurin, sum tjóðveldið letur fyrri at sita í samgongu og toknast fólkalokkinum, ein høgur prisur, men tað er einki alt. Í sambandi við figgjarpolitikkinn hjá verandi landsstýrsmanni hevði Jóannes Eidesgaard nakrar viðmerkingar og atfinningar. Til tær var tað ein av ungu alvum tjóðveldisflokksins, sum hevði eitt aftursvar, ikki so at skilja, at eg skal eins og Finnur Helmsdal svara fyrri tað, sum annar skrivur. Jóannes er førur fyrri at svara sjálvur, og



sama meti eg, at Karsten Hansen er. Finnur Helmsdal hevur enn ikki í hesum leiki sett spónin í greytin, men lat meg skoyta uppí, at hann tó hevur rætt í onkrum, hann førir fram. Fyrr var illa. Tað er rætt, at Jóannes sum formaður javnaðarflokksins eftir minari metan hevur gjørt mistøk, tað var eftir minari metan eitt mistak, at vit slitu samgonguna við sambandsflokkinn og lótu lyklarnar til fólkalokkin. At lata tað politiska stýrið til fólkalokkin, nú framgongd var sjónlig og sum teir eisini hava fingið viðrák til valið, tað var politiskt skeið. Men tað mest avgerandi mistakið var at skjóta uppá tjóðveldisflokkinn sum leiðara av samráðingum um landsstýri, tá fór tjóðveldisflokkurin í fólkalokksleypin og javnað-

arflokkurin settur uttan fyrri alla ávirkan. Og verður framhaldið soleiðis sum útlit er fyrri, so er einki gott í væntu.

Men eg má sanna, at hesi av mær mettu mistøk haav ikki órógvad tað, at Jóannes Eidesgaard stendur sterkur í flokkinum, so helst er tað ikki bara tjóðveldisflokkurin, sum er broyttur, hevur skift kós, men føroyskur politikkur sum heild.

Lat meg enda við tí, sum Karsten Hansen segði í útvarpinum nú um dagarnar, har hann vísti til tey 7 ringu og tey 7 góðu árinu. Um tað verður soleiðis, sum søgan sigur, so verða tað tey veikastu, sum koma at líða mest. Við tí gongd, sum er sjónlig, so verður tað verkamannafjølðin, tá hon missir sín rætt at mótmæla, men verður drigin fyrri rættin. Tað er ein rættur, sum tjóðveldisundangongumenn bardust fyrri, men tað hevur ikki tann stóra politiska týðningin at verja vunnin rættindi hjá føroyskum verkafólki, tá ein sjálvur er tryggjaður sum danskur embætismaður við danskari løn og eftirløn.

Meðan verkamannafjølðin stendur eftir á berum. Hesi politikkarar verður framdrar av tjóðveldis- og fólkalokksumboðum. Jú, sanniliga, púpan hevur fingið annað ljóð.

Sverre Midjord